

KONU: TASARIM MESLEK HARİTALAMA ÇALIŞTAYI

14-15 Ocak 2016 tarihlerinde Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından gerçekleştirilen, ilgili kurum ve kuruluşların da davet edildiği 1,5 gün süren Tasarım Meslek Haritası oluşturma çalıştayı özeti ve çalışma ile ilgili ETMK görüşü aşağıda yer almaktadır.

TASARIM MESLEK HARİTALAMA ÇALIŞTAYI ÖZETİ

Türk Tasarım Danışma Konseyi tarafından hazırlanan Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2016 kapsamında Hedef 1-1 de ETMK ve MYK 'Tasarımcılığın bir meslek statüsü olarak tanımlanması için gerekli çalışma ve düzenlemelerin yapılması' ve yine aynı hedef kapsamında tanımlanan 'yapılacak işler' sıralamasında yer alan meslek standartlarının tanımlanması için görevlendirilmiştir.

Eylem planı kapsamında 14-15 Ocak 2016 tarihlerinde MYK tarafından ilgili kurum ve kuruluşların da davet edildiği 1,5 gün süren Tasarım Meslek Haritası oluşturma çalıştayı yapılmıştır. 40 kurum ve kuruluşun temsilcilerinin davetli olduğu çalıştaya 18 kurum temsilcisi katılmıştır.

Çalıştayı birinci günü ilk oturumda MYK temsilcileri tarafından Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi, Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun amacı, yapısı, görevleri ve gerçekleştirilen faaliyetler, vb. konular hakkında genel bilgilendirme sunumları yapılmıştır.

Sunumların tamamlanmasından sonra **tasarımın** birbirinden farklı pek çok meslek alanını kapsayan ve bütün dünyada kabul edilen bir akademik disiplin olduğu, bu nedenle başlı başına bir meslek statüsü olarak 'tasarımcılık' tanımı yapılması ve bir meslek haritası hazırlanmasının mümkün olmadığı görüşü dile getirilmiştir.

Bu görüş doğrultusunda YÖK temsilcisi tarafından yaratıcılık, beceri ve yetenek gerektiren sınai ve fikri mülkiyete konu olan işler üreten sektörlerin yaratıcı sektörler olarak

sınıflandırıldığı belirtilmiş ve meslek haritası oluşturma çalışmasının yaratıcı endüstriler sektörü başlığı altında sürdürülmesi önerilmiştir.

Katılımcılar arasında yapılan kısa bir fikir alışverişinden sonra çalışmaya bu başlık altında devam edilmesi konusunda görüş birliğine varılmış ve 'Yaratıcı Endüstriler' altında yer alacak ana meslek alanları için ilk taslak liste oluşturulmaya başlanmıştır.

Çalıştayın ikinci gününde ilk olarak MYK temsilcileri tarafından birinci gün çalışmalarının özetlendiği bir sunum yapılmıştır.

İTÜ ve ODTÜ temsilcisi tarafından MYK tarafından 'Tasarım' ve 'tasarımcı' terimlerini içeren ve 4 yıllık lisans programları ile aynı adı taşıyan mesleklerin yeterlilik tanımlarının yapılmasının doğuracağı sorunlara dikkat çekilmiştir; bu alanlarla ilgili mesleki yeterlilik tanımı yapılacak mesleklerin yardımcı mesleklerle sınırlı kalması gerektiğine değinilmiştir.

Gazi Üniversitesi Moda Tasarımı Bölümü temsilcisi, moda tasarımı sektöründe lisans diplomasına sahip olmayan moda tasarımcıları olduğunu ve bu kişilerin yeterliliklerini belgelemek istediklerini belirtmiş ve MYK kapsamında eğitimden bağımsız tanımlanmış mesleki yeterlilikler üzerinden bu sorunu çözmek istediklerini belirtmiştir.

Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (BESOB) temsilcisi tekstil sektöründe tekstil desinatörü ihtiyacına değinmiş ve halen bu alanda eğitim verilmediğini belirtmiştir. MYK ile meslek alanlarına dönük yeterlilikleri tanımlayarak bu eğitim programlarının açılmasını sağlamayı amaçladıklarını belirtmiştir.

ÖSYM tarafından yapılan kapsamlı ve rekabete dayalı bir seçme sınavı sonucu yerleşilen, kuramsal bilgi ve uygulama becerilerinin bir arada kazandırıldığı 4 yıllık yoğun bir lisans programının ardından kazanılan yeterliliklerle aynı adı taşıyan alternatif yeterlilikler tanımlanmasının, hem bu alanlarda lisans eğitimi alan bireyler hem de lisans eğitimi veren kurumlar açısından yol açacağı sorunlar YÖK temsilcisi tarafından dile getirilmiştir.

ODTÜ, ETMK ve YÖK temsilcisi tarafından dile getirilen bir başka konu da tasarım teşvikleridir. Türk Tasarım Danışma Konseyi tarafından hazırlanan Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı, ülke genelinde özellikle küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarında tasarım farkındalığını arttırarak uluslararası pazara katma değeri yüksek ürünler sunulmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Söz konusu hedeflere ulaşmak için başlatılan ve nitelikli tasarımcı istihdamını arttırmayı hedefleyen teşviklerin, 'tasarım' ve 'tasarımcı' terimlerini içeren alternatif yeterlilikler olması durumunda suiistimale açık hale gelebileceği belirtilmiştir.

ODTÜ temsilcisi çalışmaya katılımın sınırlı olduğunu hatırlatmış, ilgili bütün tarafların temsil edilmediği bir çalışma ile kapsamlı bir meslek haritası oluşturmanın mümkün olamayacağını belirtmiş ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin meslek gruplarının, NACE ve ISCO gibi meslek sınıflandırma sistemlerinin ve ÖSYM kataloğundaki bölüm isimlerinin referans olarak alınmasını önermiştir.

Katılımın düşük olması ve temsil edilen alanların sınırlı kalması nedeni ile çalışma sonuçlarının MYK tarafından ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilerek görüş istenmesine ve iletilecek görüşler doğrultusunda ileri bir tarihte toplantı yapılmasına karar verilmiştir.

TASARIM MESLEK HARİTALAMA ÇALIŞTAYINA İLİŞKİN ENDÜSTRİYEL TASARIMCILAR MESLEK KURULUŞU'NUN GÖRÜŞÜ

Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu'nun bu çalışmada temsil ettiği endüstriyel tasarım / endüstri ürünleri tasarımı alanı üzerine görüşleri aşağıda sunulmuştur.

'Endüstriyel tasarım' hem kuramsal bilgi hem uygulama becerileri gerektiren mimarlık, tıp gibi meslek alanlarından biridir. 40 yılı aşkın bir süredir Türkiye'de hem ilgili kuramsal bilgilerin hem de uygulama becerilerinin ağırlıklı olduğu programlar ile lisans düzeyinde 'endüstriyel tasarım' eğitimi verilmektedir. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinde 'endüstriyel tasarım' için Mimarlık ve Yapı Temel alanı içinde lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde yeterlilik tanımı yapılmıştır.

Halen YÖK kapsamında ülke çapında lisans düzeyinde eğitimi verilen ve TYYÇ kapsamında tanımlanmış yeterliliklerin bir lisans derecesi ile belgelendirildiği bir meslek alanı olan endüstriyel tasarım için MYK kapsamında yeni bir meslek standardı tanımlanması ve yeterlilik sistemi oluşturulması bu uygulamanın ortaya çıkaracağı çelişkiler nedeni ile meslek kuruluşumuz ve meslek camiamız tarafından uygun görülmemektedir.

Endüstriyel tasarım meslek alanı ile ilgili olarak MYK kapsamında yeterlilikleri tanımlanabilecek yardımcı meslekler aşağıda belirtilmiştir.

- Ürün teknik ressamı
- Sayısal modelleme operatörü
- Fiziksel modelleme operatörü

Yardımcı mesleklerin yeterlilik tanımları için ilgili sektörlerde kapsamlı bir araştırma yapılması ve yeterliliklerin bu araştırmanın sonuçlarına göre tanımlanması gerektiği düşünülmektedir.

ENDÜSTRİYEL TASARIMCILAR

MESLEK KURULUŞU

Yönetim Kurulu Başkanı

Sertaç Ersayın

